

РЕКОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА КАНОНА

Биљана Дојчиновић, „Право сунца: Другачији модернизми“, Академска књига, Нови Сад, 2015.

РОДНЕ СТУДИЈЕ

Др Магдалена Кох

Књига *Право сунца: Другачији модернизми* Биљане Дојчиновић представља несумњиво важну позицију у контексту савремене српске хуманистике која омогућава нов приступ модернизму (и/или модернизмима) у глобалном и родном кључу. Према је књига настала као резултат ауторкиних предавања за студенте и тој средини је и намењена, биће од велике користи и ширем кругу стручњака. Извесно ће постати и полазна тачка за даља компаративистичка истраживања

модернизма, и послужити као инспирација за допуњавање, па чак и полемике – што је битна одлика добре научне књиге.

Право сунца састоји се од увода, тринаест међусобно повезаних и јако духовито насловљених поглавља, закључка и библиографије. Ауторка је осмислила своја разматрања као упечатљиве и ерудитске шетње по темама и модерностијским артефактима, не би ли на својеврстан начин приказала глобални карактер модернизма као културнокиржевне, уместо искључиво појединачне и локалне, изоловане појаве. Према Биљани Дојчиновић, модернизам представља мрежу веза између познатих (Џејмс Џојс и Вирџинија Вулф) и мање познатих у оквиру „канона у сенци“ (Ребека Вест) и балканских/српских (Јелена Димитријевић и Милица Јанковић) или ваневропских представника (кинеска списатељица Динг Линг), између дела насталих на „великим“ језицима (енглески, кинески) и „малим“ језицима (српски). Такав приступ – једноставан и нехијерархичан – могао би у будућности да послужи као

узор и пример приликом поређења стваралаштва различитих писаца и списатељица. У својим необично компетентним компаративистичким анализама, Биљана Дојчиновић све представљене ауторке и ауторе посматра као интерпалне појаве модернизма у дијалогском односу. Вешто препознаје сличности које су други изражавајући пропустили да примеће – по питању жанра, структуре, нарације и тематике – између геокултурно међусобно удаљених књижевности, превремену јући самим тим допринос српских ауторки развоју модернизма. Изненађујућа поређења дела попут *Изглед на нулину* Вирџиније Вулф и *Нове Јелене* Димитријевић, или *Међу зидовима* Милице Јанковић и *Дневник исидориче Софи* Динг Линг, откривају нам се као занимљива и свежа. Резултат тога је књига која слама уобичајене схеме мишљења и показује широк спектар разнородности модернизма као полисистема.

Подједнако важна и снажна страна књиге јесте њена модерна методолошка мисао, коју ауторка примењује током својих анализа. Инструменте које су развили Дејвид Дамрош (заједно са његовом концепцијом хиперканона, противканона и канона у сенци), Палекал Касанова, Франко Морети, Имануел Валерстин (његова концепција полупериферије), а пре свега теорија политистема Итамара Евен-Зоха, омогућава ново и модерно приказивање ових појава модернизма у категоријама динамичне књижевностисторијске појаве. И, најзад, оно што је посебно допаљиво, јесте родни приступ модернизму као појави, који ауторка нуди у својој монографији.

Књига Биљане Дојчиновић веома је важан и занимљив глас у савременом дискурсу који на иновативан начин преиспитује модернизам као културни феномен, показује нове стазе интерпретације и освежавајућу моћ реконцептуализације канона.

